

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso

Saamelaisten totuus- ja sovintokomission asettaminen 28.10.2021

Arvoisat pääministeri Sanna Marin ja Kolttien luottamusmies Veikko Feodoroff, hyvät katsojat, median edustajat.

Tänään on monella tapaa merkittävä päivä sekä saamelaiselle että suomalaiselle yhteiskunnalle. Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio aloittaa vihdoinkin työnsä, jota olemme valmistelleet pitkään ja huolella yhdessä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen sekä Suomen valtion edustajien kanssa.

Saamelaiskäräjien puheenjohtajana minulla on suuret odotukset komission työtä kohtaan. Totuus- ja sovintoprosessin tarkoituksena on mm. tunnistaa ja arvioida saamelaisten historiallista ja nykyistä syrjintää, mukaan lukien valtion sulauttamispolitiikkaa, sekä oikeuksien loukkauksia. Lisäksi prosessissa selvitetään, miten tämä vaikuttaa saamelaisiin nykyään. Totuuden selvittämisen myötä, komission tulisi ehdottaa, miten yhteyttä saamelaisten ja Suomen valtion välillä sekä saamelaisten keskuudessa voitaisiin edistää tulevaisuudessa.

Työtä on valtavasti eikä prosessi tule olemaan helppo saamelaisille, mutta ei varmasti myöskään suomalaisille. Saamelaiskäräjien edeltävää puheenjohtajaa Tiina Sanila-Aikiota lainatakseni: *”Totuus- ja sovintokomission asettaminen ei ole ilo eikä voitto. Tähän äärimmäiseen toimenpiteeseen ryhdytään siksi, etteivät aiemmat keinot puolustaa saamelaisten alueita ja kulttuureita ole riittäneet muuttamaan pyrkimyksiä assimiloida saamelaisia valtakulttuuriin. Komission aloittaminen on jaetun surun hetki tietoisena siitä, kuinka monet eivät omana elinaikanaan ehtineet saamaan oikeutta.”*

Toivon kuitenkin, että tämän prosessin läpikäymisestä seuraa lopulta hyvää. Toivon, että Saamen kansa voi komission työn kautta käsitellä traumojaan sekä kollektiivisesti kansana että yksilötasolla. Toivon, että totuuden selvittäminen ja näkyväksi tekeminen auttaa myös suomalaista yhteiskuntaa näkemään historian tapahtumia saamelaisten näkökulmasta ja sitä kautta ymmärtämään paremmin nykyistä tilannetta.

Suvi Westin *Eatnameamet - Hiljainen taistelumme* dokumentissa kuullaan useiden saamelaisten ajatuksia saamen kansan tilanteesta Suomessa. Mielestäni dokumentissa saamelaisten viesti siitä, että Suomen valtio ei ole riittävällä tavalla sitoutunut saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien edistämiseen, on selkeä. Komission on määrä laatia työstään raportti, johon se kirjaa toimenpide-ehdotuksia. Näenkin äärimmäisen tärkeänä, että voimme luottaa näiden toimenpide-ehdotusten johtavan konkreettisiin toimiin saamelaisten aseman edistämiseksi eri tasoilla suomalaisessa yhteiskunnassa.

Olen tyytyväinen siihen, että pääministeri Sipilä oli hallituskaudellaan valmis aloittamaan saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin Suomessa. Myös pääministeri Marin ja hänen hallituksensa ovat osoittaneet meille sitoutumisensa tähän prosessiin, ja haluan kiittää kaikkia prosessin osapuolia tähänastisesta yhteistyöstämme asian tiimoilta. Toivon, että suomalainen yhteiskunta myös laajemmin tulee sitoutumaan totuus- ja sovintoprosessiin ja, että tulevaisuudessa saamelaiset saisivat elää saamelaisina ilman syrjintää ja jatkuvaa taistelua oman kielensä ja kulttuurinsa säilyttämiseksi.

Lopuksi haluan vielä toivottaa menestystä ja voimia tänään nimitetyille komissaareille heidän tulevaan työhönsä.

Kiitos!